

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35699
Nom	Estudis lingüístics en llengua italiana 2
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1008 - G.Llengües Modernes i les seues Literatures	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1008 - G.Llengües Modernes i les seues Literatures	52 - Estudios lingüísticos en lengua B (OB italiano)	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
BUCURE ., MIRIAM NORMA	160 - Filologia Francesa i Italiana

RESUM

L'assignatura “Estudis lingüístics en llengua Italiana 2” és una assignatura obligatòria de 6 crèdits de la matèria “Estudis lingüístics en llengua italiana” del tercer curs del Major d'Italià del Grau en Llengües Modernes i les seues Literatures. En aquesta matèria s'inclouen també les assignatures “Estudis lingüístics en llengua Italiana 1” i “Estudis lingüístics en llengua Italiana 3”, programades per al tercer i el quart curs del Major d'Italià respectivament.

Aquesta matèria aporta una descripció científica d'aspectes de la llengua italiana des de diverses perspectives lingüístiques, al mateix temps que reforça les competències comunicatives en la llengua italiana.

En el context de la matèria, aquesta assignatura té com a objectiu l'estudi de la gramàtica històrica i la història de la llengua italianes. Així doncs, l'objectiu general de l'assignatura és conèixer i comprendre l'evolució històrica de la llengua italiana tant en si mateixa com en relació amb la història cultural i literària, així com relacionar aquesta evolució amb la situació lingüística actual.

A més, s'introduirà la metodologia d'anàlisi i comentari lingüístic-històric de textos italians de diverses

èpoques.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

Com s'ha indicat l'assignatura es relaciona amb Estudis lingüístics en llengua italiana 1 centrada en l'estudi de la variació lingüística que s'imparteix en el primer quadrimestre i s'estudia prèviament a l'assignatura Estudis lingüístics en llengua Italiana 3, de 4t curs, centrada en l'estudi avançat d'aspectes gramaticals.

Aquesta assignatura s'imparteix en llengua italiana. És recomanable el coneixement de la llengua italiana equivalent al nivell B2 del MCER.

COMPETÈNCIES

1008 - G.Llengües Modernes i les seues Literatures

- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Treballar i aprendre de manera autònoma i planificar i gestionar el temps de treball.
- Conèixer la gramàtica i desenvolupar les competències comunicatives en llengua(es) estrangera (es).
- Aplicar tecnologies de la informació i la comunicació, eines informàtiques, locals o en xarxa en l'àmbit de les llengua modernes i les seues literatures.
- Treballar en equip en entorns relacionats amb les llengües modernes i les seues literatures.
- Adaptar-se a diferents entorns de treball en l'àmbit de les llengües modernes i les seues literatures.
- Aplicar criteris de qualitat en el treball en l'àmbit de les llengües modernes i les seues literatures.
- Descriure científicament una llengua estrangera aplicant els coneixements de la seua gramàtica.
- Conèixer els diferents tipus de variació lingüística en una llengua estrangera i reconèixer-los en els seus textos.
- Conèixer l'evolució històrica interna i externa d'una llengua estrangera per a descriure científicament la seua evolució i comprendre els seus textos no contemporanis.

- Conèixer i aplicar les tècniques i mètodes d'anàlisi de textos no literaris en llengua estrangera.
- Elaborar textos de diferents tipus en llengua estrangera amb correcció estilística i gramatical.
- Localitzar, manejar i sintetitzar informació bibliogràfica, sobre diversos suports, local o en xarxa, en l'àrea de les llengües modernes i les seues literatures.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

1. Saber aplicar la perspectiva diacrònica en els estudis lingüístics en llengua italiana.
2. Competència en l'ús dels mètodes d'anàlisi i comentari històric-lingüístic de textos italians de diverses èpoques.
3. Coneixement i capacitat d'identificar els trets lingüístics de la llengua en cada període històric.
4. Coneixement de la situació lingüística italiana en cada període històric.
5. Coneixement dels moments fonamentals en l'evolució de la situació de la llengua italiana en si mateixa i respecte de la història literària al llarg de la història.
6. Increment de la capacitat per a desenvolupar per escrit i exposar en llengua italiana una reflexió crítica i sintètica sobre aspectes diversos dels estudis lingüístics en llengua italiana.
7. Reforç de les competències comunicatives en llengua italiana.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció a l'estudi de la història de la llengua italiana

Introducció a l'estudi de la història de la llengua italiana i al comentari històric-lingüístic de textos: línees generals, metodologia, conceptes i terminologia.

2. Gramàtica històrica

Introducció a l'estudi de la gramàtica històrica de la llengua italiana.

3. Els orígens: primeres manifestacions del vulgar italià

Estudi dels orígens de la llengua italiana i dels primers textos en vulgar italià.

4. Il Duecento: Des de "la Scuola Siciliana" a Dante

Estudi sincrònic de la història de la llengua italiana del segle XIII.

5. Il Trecento: El toscà, base de la llengua italiana

Estudi sincrònic de la llengua italiana en el segle XIV. Les Tres Corones i la fortuna del florentí.

6. Il Quattrocento: Llatí i vulgar en l'Humanisme

Estudi de l'evolució de la llengua italiana en el segle XV. L'humanisme llatí, la crisi del vulgar i l'humanisme vulgar.

7. Il Cinquecento: La 'Questione della lingua' i la fixació de la norma de la llengua comuna

Estudi de la llengua italiana en el segle XVI. La "Questione della lingua" i la llengua comú.

8. Il Seicento: El "Vocabolario" de l'"Accademia della Crusca" i el desenvolupament de la llengua científica

La llengua italiana en el segle XVII. L' "Accademia della Crusca" i la llengua científica.

9. Il Settecento: la renovació de la llengua italiana

La llengua italiana en el segle XVIII. La renovació lingüística de l'italià.

10. L'Ottocento: Alessandro Manzoni, Graziadio Isaia Ascoli i la llengua en la Unitat d'Itàlia

Estudi de la llengua italiana durante la primera meitat del segle XIX.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	45,00	100
Seminaris	15,00	100
Elaboració de treballs individuals	30,00	0
Estudi i treball autònom	10,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	20,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	20,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Excepte els dos primers temes introductoris, la resta s'estudiarà des d'una perspectiva cronològica mitjançant la lectura en classe dels textos fonamentals, lectures obligatòries, de cada període combinada amb l'exposició de les reflexions que els alumnes hagin realitzat individualment sobre aquests textos i sobre els capítols dels manuals teòrics que la professora anirà indicant. Cada període s'estudiarà des del punt de vista històric i des del de l'estat gramatical de la llengua.

Classes teòriques: Les classes teòriques se centraran en l'explicació de la professora de les qüestions lingüístiques i històriques relatives a cada tema. Es completaran amb exposicions orals per part dels alumnes sobre les lectures obligatòries relacionades amb la teoria explicada.

Classes pràctiques: Les classes pràctiques consistiran en l'explicació i aplicació de la metodologia d'anàlisi lingüística-històrica de textos de diverses èpoques. Les classes pràctiques serviran per a estudiar la realitat lingüística de cada època. La primera anàlisi la realitzarà la professora per a després deixar passo als alumnes que realitzaran les anàlisis dels següents textos. Els textos d'anàlisi els proporcionarà la professora.

AVALUACIÓ

L'avaluació constarà de 4 parts:

- Participació i exposicions actives en classe sobre problemes plantejats per la professora (10%).
- Un comentari lingüístic-històric d'un text proporcionat per la professora (30%).
- Una exposició oral sobre qüestions relatives a la història cultural i literària de la llengua italiana. El tema es decidirà de comú acord amb la professora (20%).
- Examen escrit sobre continguts teòrics (40%).

La data límit de lliurament del comentari serà l'últim dia de classe.

La data de l'exposicions orals es fixarà de comú acord amb la professora.

Per a aprovar el conjunt de l'assignatura és necessari aconseguir almenys l'aprovat (5) en les parts b. (comentari lingüístic-històric), c. (exposició oral) i d. (examen escrit). En cas contrari, se li guardaran al/a l'estudiant les notes de les parts aprovades fins a la segona convocatòria.

Totes les proves es desenvoluparan en llengua italiana. S'avaluarà també la correcció i adequació lingüística, tenint en compte el nivell (B2).

L'honestat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques, i per a la justa avaluació del treball de l'alumnat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els quals es faci ús de col·laboració fraudulenta o la complicitat amb ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres).

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Los textos para los comentarios los proporcionará la profesora. La lista de lecturas obligatorias también.

Gramàtica Històrica:

- D'Achille, Paolo, Breve grammatica storica dell'italiano, Roma, Carocci, 2009.
- Migliorini, Bruno, Note sulla grafia italiana nel Rinascimento, Saggi linguistici, Firenze, Le Monnier, 1957, pp. 197-225.
- Patota, Giuseppe, Nuovi lineamenti di grammatica storica dell'italiano. Bologna, Il Mulino, 2002.
- Zamboni, Alberto, Alle origini dell'italiano. Dinamiche e tipologie della transizione del latino, Roma, Carocci. 2000.

Historia de la lengua:

- Bartoli, Attilio, La scrittura dell'italiano, Bologna, il Mulino, 2011.
- Bruni, Francesco, L'italiano letterario nella storia, Bologna, Il Mulino, 2002.
- De Mauro, Tullio, Storia linguistica dell'Italia unita, Bari, Laterza, 1986.
- Fanciullo, Franco, Introduzione alla linguistica storica, Bologna, il Mulino, 2007.
- Marazzini, Claudio, La lingua italiana. Profilo storico, Bologna, Il Mulino, 1998 (2ª ed.).
- Migliorini, Bruno, Storia della lingua italiana, Milano, Bompiani, 2007. (1ª Ed. Firenze, Sansoni, 1960).
- Renzi, Lorenzo, Introduzione alla filologia romanza, Bologna, il Mulino, 1976.
- Serianni, Luca, Prima lezione di storia della lingua italiana, Bari, Laterza, 2015.
- Tesi, Riccardo, Storia dell'italiano. La formazione della lingua comune dalle fasi iniziali al Rinascimento, Bologna, Zanichelli, 2007 (2ª ed.).

Instrumentales:

- Battaglia, Salvatore (ed.), Grande Dizionario della Lingua Italiana, Roma, UTET,
- Blasco Ferrer, Eduardo, Breve corso di linguistica italiana, Cagliari, CUEC ed., 1996.
- Cortelazzo, Manlio Zolli, Paolo, Il nuovo etimologico: DELI-dizionario etimologico della lingua italiana, Bologna, Zanichelli, 2003 (5ª ed.).
- Marazzini, Claudio, La storia della lingua italiana attraverso i testi, Bologna, il Mulino, 2006.
- Redon, Odille (ed.) Cella, Roberta (ed. italiana), Testi e lingua dell'italiano medievale, Roma, Salerno editrice, 2009.
- Rohlfs, Gherard, Grammatica storica della lingua italiana e dei suoi dialetti, 3 vols., Torino, Einaudi, 1966.
- Tognetti, Giampaolo, Criteri per la trascrizione di testi medioevali latini e italiani, Quaderni della

Rassegna degli Archivi di Stato, 51, 1982.

Complementàries

-

Gramática Histórica:

- Giuseppe Patota, Nuovi lineamenti di grammatica storica dell'italiano. Bologna, Il Mulino, 2002.
- Gerhard Rohlfs, Grammatica storica della lingua italiana e dei suoi dialetti. Torino, Einaudi, 1966.
- Pavao Tekavcic, Grammatica storica dell'italiano, Bologna, Il Mulino, 1972.

Historia de la lengua:

- Francesco Bruni, L'italiano. Elementi di storia della lingua e della cultura. Torino, UTET, 1987.
- Bruno Migliorini, "Sulla Lingua dell'Ariosto", Italica, Vol. 23, No. 3. (Sep., 1946), pp. 152-160.
- _____, "Note sulla grafia italiana nel Rinascimento", Saggi linguistici, Firenze, Le Monnier, 1957, pp. 197-225.
- Giovanni Nencioni, La lingua di Manzoni: avviamento alle prose manzoniane, Vol. 7 Storia della lingua italiana, Bologna, Il Mulino, 1993.